

Srf Lönegrupp

Uttalanden (Srf LUT:1)

Sammanfattning

Från den 1 januari 2019 ersätts karensdagen av ett karensavdrag. I lag om sjuklön definieras karensavdraget till 20 procent av en genomsnittlig veckoersättning i form av sjuklön. Beräkningen av sjuklön görs på samma sätt som tidigare och karensavdraget blir ett totalbelopp som ska dras från lönen innan den anställda börjar få ut sin sjuklön. Karensavdraget kan jämföras med en självrisk som ska falla ut innan försäkringsbeloppet betalas. Eftersom lag om sjuklön är en skyddslag så kan den anställda få bättre förutsättningar om det är reglerat i kollektivavtal.

Srf Lönegrupps rekommendation för hantering av karensavdrag finns i detta uttalande.

Srf Lönegrupp består av:

Mikael Hasselborg, Torgny Hedman, Milena Jelbring, Carina Rydstedt, Anna Stenhede, Catrine Dahl och Zennie Sjölund

Innehåll

Sammanfattning	1
Bakgrund	3
Gällande förutsättningar	3
Lag	3
Kollektivavtal	3
Förutsättningar	4
Bedömningsunderlag	5
Karensavdrag	5
Definitioner	8
Underlag beräkning sjuklön	8
Insjuknande dag	8
Sjuklöneperiod	8
Genomsnittlig veckoersättning i form av sjuklön	8
Genomsnittlig veckoarbetstid	9
Återinsjuknande	9
Beräkningar	10
Karensavdrag	10
Beräkningsexempel	10

Bakgrund

1955 infördes den allmänna sjukförsäkringen och med den tre karensdagar. Innan dess var det väldigt stor skillnad på hur anställda komprimerades vid sjukdom, framförallt mellan tjänstemän och arbetare. Därefter skedde flera reformer. 1987 avskaffades karensdagen helt, vilket ledde till att i början på 1990-talet så hade de allra flesta anställda fullständig kompensation vid sjukdom. När lagen om sjuklön kom 1992 infördes på nytt en karensdag i sjuklönesystemet. 1 januari 2019 ändras förutsättningarna igen då den tidigare karensdagen ersätts av ett karensavdrag.

Gällande förutsättningar

Någon detaljerad reglering av hur sjuklönen beräknas har inte funnits. Hur avdraget för frånvaron ska göras har berott på kollektivavtal eller interna policys. Om det inte finns reglerat i kollektivavtal har rekommendationen från Försäkringskassan varit att avdraget för en karensdag görs för en full arbetsdag. För de flesta anställda innebär karensdagen samma löneavdrag oavsett vilken arbetsdag som man insjuknar, det finns dock inte något krav på att sjukfrånvaron ska ha varat en viss minsta tid under insjuknandedagen. För anställda med koncentrerad och varierande arbetstid blir effekten att löneavdragen kan bli väldigt olika beroende på när den anställde insjuknar. Om den anställde skulle ha arbetat många timmar under insjuknandedagen blir löneavdraget för karens mycket högre än om det hade varit en dag med färre arbetstimmar. För att lönebortfallet i samband med sjukdom ska bli mer rättvist införs en annan beräkning av löneavdrag för karens som kallas karensavdrag. "Det är angeläget att den karens som finns i sjukförsäkringen och i lagen om sjuklön så långt det är möjligt träffar de försäkrade i lika hög utsträckning".

Förändringen från 1 januari 2019 medför att lagen hädanefter föreskriver ett karensavdrag. Oavsett vilken dag den anställde insjuknar, eller vilken tid under arbetsdagen, så ska karensavdraget uppgå till 20 procent av en genomsnittlig veckoersättning i form av sjuklön. Avsikten med lagförändringen är inte att göra några principiella avvikelser från lagens sjuklönenivåer. Den närmare beräkningen av karensavdrag kan bestämmas i kollektivavtal för att kunna passa olika yrkesgrupper så väl som möjligt. Detta gör att ett införande i dessa fall kan ske först efter förhandlingar mellan arbetsmarknadens parter.

Lag

Lagen (1991:1047) om sjuklön (SjLL) reglerar ersättning och villkor under sjuklöneperioder. Lagen är tvingande till arbetstidarens förmån.

Kollektivavtal

Det går att göra vissa undantag från lagen genom kollektivavtal som godkänts på förbunds nivå på arbetstidarens sida. Bland annat kan beräkning av lön och andra anställningsförmåner göras utifrån bransch- och arbetsanpassade avtalsbestämmelser.

Förutsättningar

- Underlag för sjuklön förändras inte av lagförändringen.
- Karensavdraget ska motsvara 20 % av den genomsnittliga veckoersättningen av sjuklön.
- I löneberedningen görs ett sjukavdrag som kompletteras med en sjuklön. Därefter görs avdraget för karens.
- Karensavdraget kan aldrig bli större än den utbetalda sjuklönen för sjuklöneperioden.
- Återinsjuknande inom fem kalenderdagar medför att inget nytt karensavdrag ska beräknas. Sjuklöneperioden fortsätter och dagarna i den nya sjukperioden läggs samman med sjukdagarna i den tidigare perioden.
- Inget karensavdrag ska göras för anställda som omfattas av allmänt högriskskydd.

Bedömningsunderlag

Karensavdrag

Karensavdrag ska göras med 20 procent av en genomsnittlig veckoersättning i form av sjuklön. Det gäller oavsett hur den anställda arbetar enligt schema. Varje anställd kommer därmed att ha ett beräknat karensavdrag utifrån det som utgör sjuklön. Ett karensavdrag kan aldrig bli större än den sjuklön som utgår i sjuklöneperioden. I det fall ett helt karensavdrag inte kan göras under insjuknandedagen ska avdrag för karens fortsätta att göras till dess att hela karensavdraget har dragits av, alternativt tills dess att sjuklöneperioden avslutas.

Alla karensavdrag som görs med sammanlagt högst 20 procent av en genomsnittlig veckoersättning av sjuklön inom samma sjuklöneperiod betraktas som ett tillfälle. Insjuknandedagen är avgörande för regeln om återinsjuknande.

Om en anställd av någon anledning har en tillfällig nedsättning av sysselsättningsgraden så är det den som ligger till grund för beräkning av såväl genomsnittlig sjuklön som karensavdrag.

Exempel A

En anställd insjuknar på måndagen, karensavdrag på motsvarande 20 % av en genomsnittlig veckoersättning av sjuklön. Hela karensavdraget kan dras av då det finns motsvarande utbetald sjuklön i sjuklöneperioden.

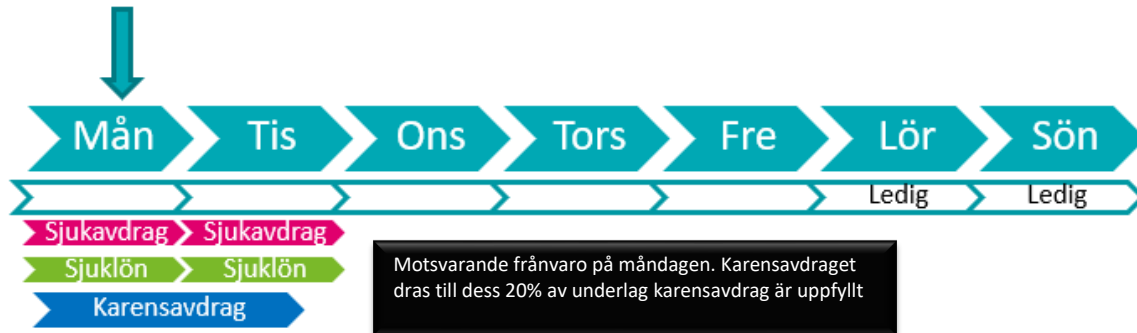
Insjuknandedag

Exempel B

En anställd arbetar oregelbunden arbetstid, karensavdraget dras i sin helhet mot utbetald sjuklön under sjuklöneperioden.

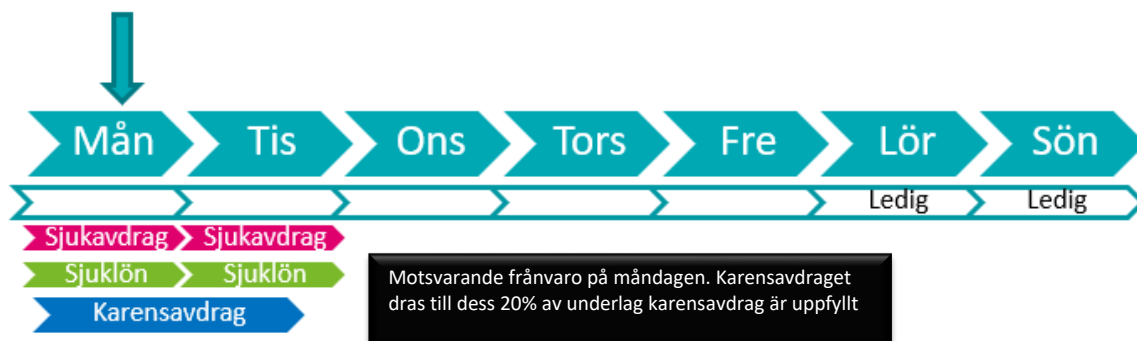
Insjuknandedag

Exempel C

En anställd insjuknar på måndagen efter att ha arbetat halva dagen, detta blir insjuknandedagen. Karensavdrag dras i sin helhet mot utbetald sjuklön under hela sjuklöneperioden.

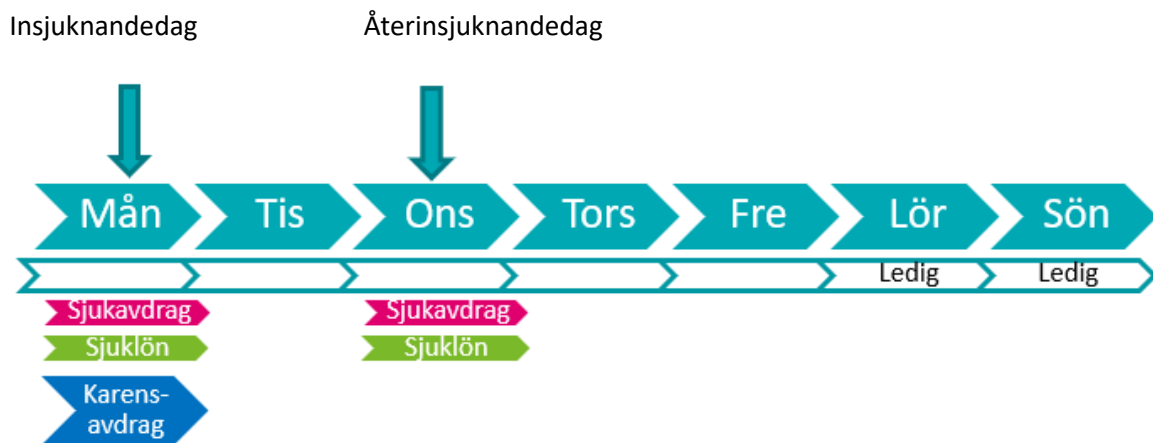
Insjuknandedag

Exempel D

En anställd insjuknar på måndagen, detta blir insjuknande dag. Det blir helt karensavdrag eftersom utbetald sjuklön för måndagen är tillräckligt hög för att hela karensavdraget ska kunna dras av. Den anställda kommer tillbaka på tisdagen men återinsjuknar på onsdagen. Onsdagen ingår i samma sjuklöneperiod och karensavdraget är redan avdraget motsvarande 20 % av en genomsnittlig veckoersättning av sjuklön, inget nytt karensavdrag för onsdagen.

Obs! om karensavdraget varit högre än utbetald sjuklön på måndagen, exempelvis pga oregelbunden arbetstid eller att den anställda insjuknade under pågående arbetsdag och därför inte fått fullt karensavdrag, så fortsätter karensavdraget på onsdagen.

Definitioner

För att kunna beräkna och hantera karensavdraget behövs definitioner och förtydligande av följande begrepp.

Underlag beräkning sjuklön

För beräkning av ett genomsnittligt karensavdrag behövs uppgift om vilken sjuklön som ska utgöra underlag för karensavdrag, vilket är motsvarande det som ingår i sjukavdrag. Beräkning av sjuklön och sjukavdrag görs på samma sätt som när lagen inbegrep karensdag, dvs det är ingen skillnad på hur detta ska beräknas mot tidigare.

Underlaget för beräkning av sjuklön består av såväl fast som rörlig lön.

Fast lön

– fast kontant månadslön och eventuella fasta lönetillägg som utbetalas per månad.

Rörlig lön

– den beräknade genomsnittsinkomsten per månad av provision, tantiem, bonus, premielön eller liknande rörliga lönedelar. Om en anställd till väsentlig del är avlönad med nämnda lönedelar bör överenskommelse träffas om det lönebelopp från vilket sjukavdrag ska göras.

Insjuknandedag

Första dagen i sjuklöneperioden är den första dagen den anställda skulle ha arbetat om han inte blivit sjuk och sjukanmält sig.

Sjuklöneperiod

De första 14 sjukfrånvarodagarna. Räknas alltid i kalenderdagar. Sjuklöneperioden inleds med insjuknandedagen.

Genomsnittlig veckoersättning i form av sjuklön

Underlag karensavdrag

Genomsnittlig veckoersättning i form av sjuklön innebär den sjuklön en sjukfrånvarande anställd beräknas få under en genomsnittlig kalendervecka.

Genomsnittlig veckoarbetstid

Den genomsnittliga veckoarbetstiden utgår från

1. Överenskommen sysselsättningsgrad enligt anställningsavtal, eller det som i övrigt har avtalats gällande sysselsättningsgrad.

I de fall en tillfällig nedsättning av sysselsättningsgraden pågår, beroende på t ex partiell föräldradaghet, är det den nedsatta sysselsättningsgraden som avses i ” det som i övrigt har avtalats gällande sysselsättningsgrad”.

Förutsätter att det finns uppgift om överenskommen

1. *Veckoarbetstid*
2. *Månadsarbetstid*

2. Vid oregelbunden arbetstid används historiska uppgifter för beräkningen av den genomsnittliga veckoarbetstiden.

Jämförelseperioden är en bedömning i det enskilda fallet. Tanken är att den ska vara representativ och på ett rättvist sätt spegla den anställdes arbetstid. Beroende på verksamhet är jämförelseperiod om en till tre månader rimlig.

Antalet arbetade timmar per genomsnittsmånad.

3. Vid oregelbunden arbetstid där historiska uppgifter inte kan användas för beräkningen av den genomsnittliga arbetstiden beräknas genomsnittlig veckoarbetstid utifrån framtida schemalagd tid.

Antalet planerade arbetstimmar per genomsnittsmånad.

4. Om det inte finns några uppgifter eller historik får arbetsgivaren i yttersta nödfall göra en skälig rimlighetsbedömning av veckoarbetstiden.

5. Om inget av punkt 1-3 går att få fram beräknas en uppskattad genomsnittlig arbetstid. Det görs utifrån 20 % av genomsnittlig veckoarbetstid för verksamheten.

Återinsjuknande

Återinsjuknar den anställda inom fem kalenderdagar från den tidigare sjuklöneperiodens sista dag, ska den tidigare sjuklöneperioden fortsätta vid ny sjukdom och räknas som en.

Beräkningar

Karensavdrag

Formel: *genomsnittlig veckoersättning i form av sjuklön*20%*

Karensavdrag ska göras med 20 procent av en genomsnittlig veckoersättning i form av sjuklön. Karensavdraget är ett belopp. Om helt karensavdrag ska göras men erhållen sjuklön under insjuknand dagen är lägre än karensavdraget fortsätter man att göra karensavdrag under kommande dagar till dess att ett fullt karensavdrag dragits av. Eller till dess att sjuklöneperioden avslutats.

*Beräkning av sjuklön och sjukavdrag görs på samma sätt som när lagen inbegrep karensdag, dvs det är ingen skillnad i hur detta ska beräknas mot tidigare.
Vi har använt beräkningen $(\text{Månadslön} * 12) / (52 * \text{VAT})$*

Karensavdrag är ett givet, snittberäknat, belopp vid varje sjuklöneperiod och bereds (förslagsvis utan datum) som en "självrisk" sist i perioden.

Underlag beräknas enligt definitioner

1. Beräkna underlaget för sjuklön för en genomsnittlig arbetsvecka
2. Multiplicera med 0,2 (dvs. 20 %)

Beräkningsexempel

Nedan beskrivs ett antal exempel.

*Exempel 1, 3, 6, 8 finns i detta dokument
Exempel 1-12 finns för dig som är medlem i Srf konsulterna på Mina Sidor*

Exempel 1, Månadsavlönad insjuknar och fortsätter vara sjuk

Fast lön: Månadslön 40 000

Sjukavdrag: $(\text{Månadslönen} * 12) / (52 * \text{VAT})$

Arbetstid: Regelbunden 40 timmar/vecka

Rörlig lön: Nej

Månadslön					40 000,00
Sjukavdrag	190204	190210	5	-1 846,15 kr	-9 230,77
Sjuklön	190204	190210	5	1 476,92 kr	7 384,62
Karensavdrag					-1 476,92
Bruttolön					36 676,92

- Karensavdrag; motsvarande 20 % av sjuklön för en genomsnittlig arbetsvecka.

Exempel 3, Månadsavlönad, sjukfrånvaro halvdag, enstaka dag

Fast lön: Månadslön 40 000
 Sjukavdrag: (Månadslönen*12)/(52*VAT)
 Arbetstid: Regelbunden 40 timmar/vecka
 Rörlig lön: Nej

Månadslön					40 000,00
Sjukavdrag	190204	190208	0,5	-1 846,15 kr	-923,08
Sjuklön	190204	190208	0,5	-1 476,92 kr	738,46
Karensavdrag					-1 476,92
Justering karensavdrag					738,46
Bruttolön					38 338,46

- Karensavdrag; motsvarande 20 % av sjuklön för en genomsnittlig arbetsvecka blir mer än sjuklön för sjuklöneperioden. En justering av karensavdraget måste göras.

Exempel 6, Månadsavlönad, rörlig lön

Fast lön: Månadslön 40 000
 Arbetstid: Regelbunden 40 timmar/vecka
 Rörlig lön: 1 500, genomsnittsinkomsten per månad av provision, tantiem, bonus, premielön eller liknande rörliga lönedelar. Ingen utbetalning denna månad.

Genomsnittlig sjuklön per vecka $((40\,000+1\,500)*12)/(52*40)*0,8=7661,538$
 Karensavdrag = -1 532,31

Månadslön					40 000,00
Sjukavdrag	190204	190210	5	-1 846,15 kr	-9 230,77
Sjuklön	190204	190210	5	1 476,92 kr	7 384,62
Karensavdrag					-1 532,31
Bruttolön					36 621,54

- Genomsnittligt karensavdrag blir större än sjuklönen per arbetsdag men inte större än sjuklönen för sjuklöneperioden. Hela karensavdraget blir avdraget.

Exempel 8, Månadsavlönad, rörlig lön, sjukfrånvaro halvdag, enstaka dag

Fast lön: Månadslön 40 000

Arbetstid: Regelbunden 40 timmar/vecka

Rörlig lön: 1 500, genomsnittsinkomsten per månad provision, tantiem, bonus, premielön eller liknande rörliga lönedelar. Ingen utbetalning denna månad.

Genomsnittlig sjuklön per vecka $\left(\frac{(40\,000+1\,500)*12}{(52*40)}\right)*0,8=7661,538$

Karensavdrag = -1 532,31

Månadslön					40 000,00
Sjukavdrag	190204	190204	1	-1 846,15 kr	-1 846,15
Sjuklön	190204	190204	1	1 476,92 kr	1 476,92
Karensavdrag					-1 532,31
Justering karensavdrag					55,38
Bruttolön					38 098,46

- Karensavdrag; motsvarande 20 % av sjuklön för en genomsnittlig arbetsvecka blir högre än 80 % av sjuklönen, karensavdraget måste justeras.